

A tojás szétfolyó sárgája

Végel Lászlónak ajánlva

Megtettük, mert megtehettük, és ha így történt, így is kellett történnie, hogyha pedig így kellett történnie, akkor nem tehetünk róla, hogy megtettük, így többé már nem furdal a lelkiismeret, de azóta sem tudtam megbocsátani vagy elfelejteni, hogy ott hagytuk azon a piccsen.

Az út széléről szedegettük össze a hóval együtt félrelökött állatokat, végeláthatatlanul szürke volt az ég, nem akart tisztulni, a hó napok óta esett, néha több, néha kevesebb, de folyamatosan, szünet nélkül esett, és az északi határra vezető úton is annyi gyűlt össze lassan, hogy akadályozta a határvadászokat, rajtuk kívül más persze nem használta az északi utat, elől haladt a hókotró kamion, utána mi jöttünk a fakókék furgonunkkal, mögöttünk pedig a favágók zötyögtek a teherkocsijukkal, Brazo vezetett, mellette ült Od, őmellette pedig én, amikor észrevettük, hogy a hókotró félrelökött valamilyen dögöt, Brazóval kiugrottunk a hóba, felszedtük a tetemet, majd a rotációs elvet alkalmazva mindhárman helyet cseréltünk, én ültem a volán mögé, mellém Brazo telepedett, ő mellette meg Od foglalt helyet, majd a következő alkalommal ők ketten ugrottak ki a hóba, én pedig egy hellyel arrébb csúsztam középre, ettől kezdve Od vezetett, és mentünk tovább, így osztottuk meg hármunk között a munkát, így váltogattuk egymás között a feladatokat, a bakancsunk meg a kesztyűnk teljesen átázott, a nadrágunk szára térdig vizes lett a ráolvadó hótól már az első félórában, persze ha fűteni kezdtünk a furgonban, a helyzet rosszabb lett, inkább nem fűtöttünk.

Mentünk a harckocsi után, és ha az út szélén mozgást észleltünk, minden figyelmeztetés nélkül tüzet nyitottunk, addig lőttünk, amíg a mozgás meg nem szűnt, a megszállt területeket fésültük át, biztosítottuk az övezetet, ez volt a feladat, parancsot teljesítettünk.

Talán a bakancs, vagy a kásás hóval borított táj, esetleg a motorzúgás, a hókotró kamion motorjának egyhangú bűgása, nem tudom, mentünk a hókotró után fakókék furgonunkkal, és ha valamilyen állatot lökött félre a kamion széles lapátja, megálltunk, közlünk a két szélső kiszállt, és a hótól, sártól latyakos állati maradványokat a furgon hátuljába dobta, a többi közé, mögöttünk a favágók jöttek, ha megálltunk, megálltak mögöttünk, és miközben cipeltük a dögöket, mondták és mutatták, hogy „ez az fiúk, gyerünk, csak keményen”, nemigen törődtek velük, tettük a dolgunkat, nekik kevesebb munkájuk akadt, az útra sodort ágakat, törzseket kellett, hogy összeszedjék, így haladtunk a hókotró után, így tisztítottuk az utat a hótól, a dögöktől és a törmelékektől, állambiztonsági feladat volt, a koordinátor így nevezte.

Ha egy gazdasági birtok vagy egy tanya mellett haladtunk el, a harckocsi a házak felé fordította ágyúját, mi pedig a dzsipekkel szorosan egymás mögött haladva megközelítettük a házat, folyamatosan a gépfegyvereink célkeresztjében tartva az ajtókat és ablakokat, hogy mi löhessünk előbb, ha bármiféle mozgást észlelnénk, rendszerint azonban nem észleltünk semmilyen mozgást, az előttünk járó hadtest már mindent megtett ezeken a helyeken, amit csak lehetett, nem sok maradt nekünk, legfeljebb a takarítás, ritkán fordult elő, nagyon ritkán, hogy élő emberre akadtunk, ezek valahogy elrejtöztek a katonák elől, mi azonban megletük őket, általában későn vettek bennünket észre, már csak akkor, amikor az ajtóban álltunk, és akkor már nem volt menekülés, egyetlen esetben fordult elő, hogy tüzet nyitottak ránk, pedig nem vettünk észre semmiféle mozgást, a hangjáról ítélve egy M60-as lehetett, amivel tűz alá vettek bennünket, következőképpen tudták, hogy jövünk, és az M60-ast fedezékbe állítva már jó ideje vártak, amíg meg nem érkeztünk, szegény Elimet, az egyes számú dzsip sofőrét azonnal telibe találták, én a kettes számú dzsipben ültem, és tisztán láttam, ahogy a feje hátravetődik a találattól, majd rögtön ezután az egész teste előrebukik a volánra, láttam azt is, hogy a mellette ülő kapitányunk hiába próbálja félrelökni szegény Elim testét és megragadni a kormányt, a dzsip az egyetlen terepen erősen rázkódik és széles ívben balra kanyarodik, lehetetlen irányítani, a golyók közben tovább záporoztak felénk az elrejtett gépfegyverből, eluralkodott rajtunk a zavarodottság, annyit hallottam még, hogy a harckocsink motorja felbőg, és hogy több ágyúlövést ad le egymás után, ez a tompa bufogás minden más zajt elnyomott, utoljára még láttam, hogy az egyik gazdasági épület, talán a pajta, kigyullad, magasra csapnak a lángok, fekete és lila árnyalatok váltották egymást, mögöttük pedig a hófödte, egyenes táj, ez volt az utolsó kép, ekkor ütést éreztem a jobb vállamon, erősen nekivágot az ülésnek, és tud-

tam, hogy eltaláltak, nem éreztem fájdalmat, egyszerűen csak felfogtam, megértettem, hogy vállon lőttek, a forróság lassan öntött el, azok a fekete és lila árnyalatok a hófödte tájképen meg ez a forróság, ez volt az utolsó, amire emlékszem, mert ekkor elveszítettem az eszméletem, azt már csak később mesélték, hogy miután a harckocsink jól irányzott lövésekkel a nagyobb épület tetejét is lerombolta, a gépfegyver ropogása abbamaradt, a golyózápör megszűnt, és a házat elfoglaltuk, rajtam kívül ketten sebesültek meg, félig ájultan vittek bennünket tovább a dzsip hátuljában zötykölődve, közöttünk Elim kiterített testével.

Egy kidőlt fa hevert keresztben az úton, a hókotró kamion nem boldogult vele, a konvojunk megáll, és baltáikkal, fűrészekkel, vastag köteleikkel felszerelve előrevonultak a favágók, lassan, egykedvűen láttak a munkának, szétdarabolták, majd egyenként félrehúzkodták az ágakat, nem kapkodtak, a hókotró kamion sofőrje időnként gázt adott, nem azért, hogy bosszantsa őket, hanem hogy ne álljon le a motor, de a favágók ebben az ismétlődő fel-felpörgetésben valamiféle sürgetést, noszogatót éreztek, ilyenkor egy fél percig szaporábban mozogtak, de aztán megint visszavettek a tempóból, Od a furgonban maradt, Brazo és én a hókotró kamion mellett álltunk, néztük a favágókat, ahogy dolgoznak, a hókotró kamion sofőrje lehajtotta az ablakot, rágyújtott, és fújta kifelé a füstöt a szürke, ködös levegőbe, a ritkásan szállingózó apró hőszilánkok közé, a hamut időnként a kásás hóra pöccintette, a favágók időközben mind levagdosták a nagyobb ágakat, és utoljára már csak a törzs maradt, úgy hevert előttünk a behavazott, keskeny úton, mint egy nagyobb testű víziállat partra vont és megcsonkított teteme, végül a motoros fűrészekkel kisebb darabokra szeltek, és az út szélére tolták.

Egyes mozdulatoknál még mindig érzem, enyhe fájdalom, főképp ha hosszabb ideig hidegben tartózkodom, három hétig maradtam a tábori kórházban, szerencsém volt, mondták, az izmok erősen roncsolódtak ugyan, a golyó azonban csak horzsolta a csontot, igaz, a sérülés következtében szilánkok keletkeztek, de ezeket egy kisebb műtéttel eltávolították, a sebet kitisztították, fertőtlenítették, bekötötték, a két társam könnyebb sebekkel megúsza, őket néhány nap után hazaengedték pihenőre, nekem viszont minden reggel átkötötték a vállam, ilyenkor megcsapta orromat a gennyes géz szaga, nem volt éppen jó, egy odatartott kis tükröből megnéztem a sebet, egy ideig alig változott, ugyanazt a szétfolyó tojássárgáját láttam napokig, aztán egyszer csak elkezdett javulni, gyógyulni szépen, rózsaszín gyűrű keletkezett a seb körül, a nyirok és a genny barnásan megalvadt, és alul már képződött a vékony, puha, új bőr, megnyugtató volt, hogy semmit nem kell tennem, a seb magától begyógyul, egyedül az bántott, hogy sérü-

lésem miatt nem tudtam közreműködni a birtok elfoglalásában, és így nem vehettem ki a részem az elégtételből sem, amely a tűzharcot követte, pedig mesélték később, hogy két nőt találtak abban a házban, egy idősebbet meg egy fiatalabbat, miután ugyanis a harckocsi kilőtte a gépfegyverest, az egységem elfoglalta a házat, és a rákövetkező félóránban engedélyezett volt minden, a kamra kifosztása és az asszonyok szórakoztatása, a társaim kedvük szerint tehetek velük, amit akartak, és persze ilyenkor akarja az ember a legjobban, nincs ennél semmi természetesebb.

Hideg időben, vagy ha megerőltetem a vállam, érzem még a helyét, enyhe fájdalom.

Azelőtt csak egyszer vettem részt ilyesmiben, és mire a kórházból elbocsátottak, az egységemnek meg kellett kezdenie a visszavonulást, a megszállt területek átfésülése abbamaradt, amit az elmulasztott tanyák miatt igazán sajnáltam, arra az egy alkalomra viszont ma is élesen emlékszem, ötödik- vagy hatodikként kerültem sorra, a házat minden ellenállás nélkül foglaltuk el, mindössze egy káromló hangon szitkozódó öreg rázogatót felénk egy görbe nyelű vasvillát, Grb azonban egészen közel ment hozzá, és röhögve agyonlőtte, úgy dőlt el, mint egy kiszáradt kukoricaszár, a konyhában egy középkorú nő ült az asztalnál, a lánya lehetett, vagy ki tudja, persze senkit nem érdekelt, a konyhaasztalon ki voltak készítve a poharak meg egy üveg pálinka, és ezen röhögnünk kellett, őszintén szólva nem számítottunk ilyen fogadtatásra, a kapitány tisztességgel köszönt, és megkérdezte, a kávé mikor lesz készen, ezen megint felröhögünk, a kapitány meg a kezébe vette az üveget, beleszagolt, nagy kortyokkal beleivott, aztán odalépett a nőhöz, őt is megszagolta, és az állát erősen szorítva a pálinkától nedves szájához húzta, és mi tudtuk már, hogy mi következik, és azt is tudtuk, hogy milyen sorrendben, előbb a pálinka, aztán a nő, és nem volt ellene kifogásunk, a kifejezéstelen arcától csak még jobban belejöttünk, egykor nem lehetett csúnya ez az arc, de most karikák duzzadtak a szeme körül, és ahogy leráncigáltuk róla a ruhát, fésületlenül feltűzött haja kibomlott és az arca elé hullt, röhögni kellett volna megint, de a mellette, a csípője, a hasa olyan volt, mintha egy szexlapból lépett volna közénk, többször meghúztam a pálinkát, szó nélkül türte, amit tettünk, nem ellenkezett, én pedig, miközben a soromra vártam, úgy éreztem, szívem a lábaim között lüktet, gyorsan ment különben, tíz percbe sem telt, és én következtem, de már attól is majdnem elspricceltem, hogy odaálltam a szétterített combok elé, és végignéztem rajta, néztem, ahogy ott fekszik kiterítve, néztem a hasát és a mellét, néztem az oldalra fordított fejét, a nyakán kirajzolódó izmokat és ereket, és alig tudtam hármat vagy négyet lökni, már kész is voltam, meghúztam a pálinkát, támolyogtam kifelé, ki a

levegőre, közben még Grb jó erősen hátba vágott, mi van öcskös, elég volt, kérdezte, ő volt a következő.

Az északi határ közelében aztán mellénk szegődött egy német juhász, elkódorgott valahonnan, vagy talán elzavarták, szakadtnak tűnt, ki tudja, mióta kóborolt a hóban, de azért nagy mázlija volt, hogy túlélte az éjszakát, és hogy éjszakákon át elkerülte a határőrök infratávcsöves puskáját, a hókotró kamion meg a fakókék furgonunk közt kocogott lelógó nyelvvel, és ezen a ponton nem hallgathatom el, mennyire szép volt ez a hóban futkosó kutya, vagyis hogy a furgonra hajigált számtalan dög után mennyire jó volt végre egy eleven állatot látni, halványlila, tömör felhőréteg úszott az alacsony égen, körülöttünk a havon megülő koromtól szürkés árnyalatot kapott a kékesen derengő hajnali táj, így érkeztünk meg a határállomás viharvert épületéhez, az út végén egy hatalmas tábla állt, rozsdától foltosan, kifakulva, rajta az országunk áthúzott nevével, mintha csak jelezné, hogy most van vége, igen, gondoltam, „ez volt itt Szerbia”, ekkor ért utol bennünket a határvadászok hófehér terepjárója, a vén Toyota, amely az előző esti őrségváltást hozta, kissé megkésve, mert a méteres hóátfúvások miatt addig nem indultak, amíg meg nem tisztítottuk előttük az utat, így hát a határállomáson rekedt kollégáik sem tehettek mást, mint hogy egész éjjel lövöldözték a rókákat, infratávcsöves puskáikkal.

Elég volt, igen, szükségem volt a friss levegőre, a lábaim is remegtek, utánam Grb következett, nem voltam kíváncsi rá, mindig hosszan dolgozott a nőknél, mesélték, ahogy dugdossa pisztolyát a nő szájába meg a mellei közé, nem nagyon érdekelt, szívtam kint a friss levegőt, és Grb tényleg sokáig csinálta, mintha az utolsó cseppig ki akarta volna élvezni, de valamiért elveszítette aztán a fejét, kikapcsolt egy percre a nyomorult agya, és többször meghúzta a ravaszt, pedig ketten vártak mögötte a sorukra, a pisztoly meg benne volt a nőben.

Kiszálltam a fakókék furgonból, és megsimogattam a német juhászt, volt néhány percünk, amíg a leváltott határvadászok elindulnak, előre kellett engednünk őket, sietős volt már nekik, káromkodások és köpködések mellett játszódott le az őrségváltás, közben végig a kutya hátát simogattam, aztán beültek a fehér Toyotába, és nagy gázzal elhúztak a hótól megtisztított, keskeny sávon.